

Nr 7

*Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner
angående arbetsgivares skyldighet att lämna kontroll-
uppgift beträffande naturaförmåner.*

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 257 av herr *Brundin* och II: 328 av fru *Sundberg* har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag till riksdagen angående ändring i taxeringsförordningen av i motionerna angiven innebörd.

Genom beslut av 1956 års höstriksdag infördes bestämmelsen i 32 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen att som intäkt av tjänst inte skall upptas förmåner av mindre värde, som utgått i annat än pengar, om förmånen kan antas inte vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete. I punkt 3 sista stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen anges som exempel på dylika förmåner rabatter vid inköp av varor i arbetsgivarens rörelse, förfriskningar som utan ersättning tillhandahålls i samband med arbetet, måltider som genom arbetsgivarens försorg erhålls till ett lägre pris än i öppna marknaden eller hyresrätt till fastighet, för vilken hyran bestämts till obetydligt lägre pris än i orten gällande hyrespris. I anvisningspunkten uttalas att, vid bedömande av om förmånen skall upptas som intäkt eller ej, hänsyn skall tas till det sammanlagda värdet av de förmåner av förevarande slag, som den skattskyldige åtnjuter från samme arbetsgivare. Vid denna bedömning skall hänsyn tas till den besparing i normala levnadskostnader som förmånen kan ha inneburit för den skattskyldige. Vidare gäller som förutsättning för att förmånen inte skall upptas som intäkt, att förmånen inte framstår som ett med lön eller pension jämförbart vederlag utan som en åtgärd för att bereda trivsel i arbetet eller liknande eller att förmånen utgår på grund av sedvänja inom föreliggande yrke eller verksamhet. Om den skattskyldige mot avstående av förmånen kan erhålla ersättning i pengar bör förmånen i regel anses som vederlag för utfört arbete och därför som skattepliktigt intäkt.

Enligt 37 § 1 mom. taxeringsförordningen är arbetsgivare inte skyldig att utan anmaning lämna uppgift om förmåner i annat än pengar, när det som mottagaren i sådant hänseende sammanlagt åtnjuter från arbetsgivaren — efter avdrag för vederlag — uppenbarligen inte haft högre värde än 400 kr. för helt år räknat. Denna bestämmelse har blivit normgivande då det gäller att bedöma i vad mån förmån av mindre värde skall upptagas som intäkt

av tjänst. Departementschefen uttalade härom i proposition 1956: 150, vilken ligger till grund för 1956 års lagstiftning, att beloppet 400 kr. valts med tanke på vad som enligt kommunalskattelagen i åtskilliga fall kan tänkas bli bedömt som skattefritt. Departementschefen framhöll dock, att beloppet i och för sig inte innebar någon norm för värdet på de intäkter som enligt bestämmelserna i kommunalskattelagen är undantagna från beskattning. Vad som kan anses som skattefritt enligt kommunalskattelagen bör förbehållas praxis att avgöra med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet. Ibland kan — menade departementschefen — förmåner med ett sammanlagt lägre värde än 400 kr. helt eller delvis böra beskattas, medan det i andra fall är tänkbart, att förmåner med ett sammanlagt högre värde än 400 kr. kan bedömas som icke skattepliktiga. Bevillningsutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande 1956: 52, att det torde ligga i sakens natur, att bestämmelser av denna art kommer att bli föremål för olika bedömanden och därigenom kommer att vålla beskattningsmyndigheterna ett visst merarbete, särskilt innan en fastare praxis hunnit utbildas. Med hänsyn till önskvärdheten av att från början samma normer i huvudsak bör tillämpas i hela landet, underströk utskottet angelägenheten av att riksskattenämnden skulle genom vägledande uttalanden skapa förutsättningar för en enhetlig rättstillämpning. Riksskattenämnden utfärdade också sedermera anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna rörande tillämpningen av ifrågakvarande bestämmelser (nr 1/1958 p. 1; jfr nr 7/1967 p. 4).

Enligt 37 § 1 mom. taxeringsförordningen behöver uppgift ej lämnas om ersättning för resa i tjänsten, om ersättningen motsvarar gjorda utlägg och dessa sammanlagt inte överstiger 500 kr. Inte heller föreligger uppgiftsplikt för representationsersättning, motsvarande gjorda utlägg, sammanlagt ej överstigande 500 kr. Undantag från uppgiftsplikten har vidare gjorts för traktamentsersättning, som inte överstiger 500 kr. eller inte avser mer än 24 dagar för år räknat, under förutsättning att ersättningen utgått vid vistelse i tjänsten utom tjänstgöringsorten och att i kontrolluppgiften anmärks att traktamentsersättning utgått.

De nu återgivna beloppsgränserna i taxeringsförordningen har tillämpats fr. o. m. 1957 års taxering.

I de förevarande motionerna framhålles att deklaraionsarbetet för såväl arbetsgivare som arbetstagare skulle avsevärt förenklas om de beloppsgränser på 400 kr. resp. 500 kr., som angivits i 37 § 1 mom. taxeringsförordningen för arbetsgivares uppgiftsskyldighet beträffande mindre förmåner, rese-, representations- och traktamentsersättningar, kunde ersättas av en enda gräns. Motionärerna framhåller vidare att de kostnader som svarar mot de nuvarande beloppsgränserna stigit avsevärt sedan dessa fastställdes, vilket

innebär att en stor del av de tidigare skattefria förmånerna numera blivit skattepliktiga utan att förmånerna i och för sig blivit värdefullare. Beloppen bör därför enligt motionärernas mening höjas.

Utskottet

Enligt 32 § 3 mom. sista stycket kommunalskattelagen skall förmån av mindre värde, som utgått i annat än pengar, inte upptas som intäkt av tjänst, om förmånen kan antas inte vara avsedd att utgöra direkt vederlag för utfört arbete. I anvisningarna till detta lagrum uttalas att man vid bedömningen av om förmånen skall tas upp som intäkt skall ta hänsyn dels till det sammanlagda värdet av de förmåner av ifrågavarande slag, som den skattskyldige erhållit från samme arbetsgivare, dels till den besparing i normala levnadskostnader, som förmånen kan ha inneburit för den skattskyldige. Om förmånen framstår som ett med lön eller pension jämförbart vederlag och inte som en åtgärd för att bereda trivsel i arbetet eller liknande är den skattepliktig. Detsamma gäller om den skattskyldige mot avstående av förmånen kan erhålla ersättning i pengar.

De bestämmelser i kommunalskattelagen, som reglerar i vad mån förmån av mindre värde skall upptas som intäkt av tjänst, måste ses i samband med bestämmelserna i 37 § 1 mom. taxeringsförordningen om arbetsgivares uppgiftsskyldighet beträffande naturaförmåner. En arbetsgivare behöver enligt dessa bestämmelser inte lämna kontrolluppgift, om förmånerna, efter avdrag för vederlag, uppenbarligen haft ett värde som inte överstiger 400 kr. för helt år räknat.

Under förarbetena till lagstiftningen förutsattes att gränsfall skulle uppkomma, vilka skulle förorsaka taxeringsmyndigheterna ett visst merarbete, särskilt innan en fastare praxis hunnit utbildas. Därvid underströks angelägenheten av att riksskattenämnden genom vägledande uttalanden skapade förutsättningar för en enhetlig tillämpning. I enlighet härmed utfärdade riksskattenämnden anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna rörande tillämpningen av bestämmelserna (nr 1/1958 p. 1; jfr nr 7/1967 p. 4). Enligt anvisningarna har förmånerna indelats i tre grupper nämligen förmåner, vilka över huvud taget icke bör anses som skattepliktiga, förmåner, vilkas skatteplikt beror av värdet, och förmåner, vilka alltid bör anses som skattepliktiga.

Enligt 37 § 1 mom. taxeringsförordningen har från uppgiftsskyldighet vidare undantagits ersättningar för gjorda utlägg i vissa fall. Arbetsgivare behöver således inte lämna kontrolluppgift beträffande ersättning för resa i tjänsten, om ersättningen motsvarar gjorda utlägg och dessa sammanlagt inte överstiger 500 kr. Uppgiftsskyldighet föreligger inte heller för repre-

sentationsersättning, som motsvarar gjorda utlägg och sammanlagt inte överstiger 500 kr. Om arbetstagare vid vistelse utom tjänstgöringsorten uppburit traktamentsersättning, som inte överstiger 500 kr. eller inte avser mer än 24 dagar för år räknat, behöver arbetsgivaren inte lämna kontrolluppgift, om i denna anmärkes att traktamentsersättning utgått.

De beloppsgränser, som angivits i 37 § 1 mom. taxeringsförordningen för arbetsgivares uppgiftsskyldighet beträffande mindre förmåner samt rese-, representations- och traktamentsersättningar, har tillämpats sedan 1957 års taxering.

I de förevarande motionerna yrkas att de i 37 § 1 mom. taxeringsförordningen angivna beloppsgränserna 400 kr. och 500 kr. för arbetsgivares uppgiftsskyldighet beträffande mindre naturaförmåner samt rese-, representations- och traktamentsersättningar ersättes av en enda gräns och att denna höjs. Till stöd för yrkandet åberopas att en enda beloppsgräns avsevärt skulle förenkla deklaraionsarbetet för såväl arbetsgivare som arbetstagare och att de kostnader som svarar mot de nuvarande beloppsgränserna avsevärt stigit sedan dessa fastställdes. En stor del av tidigare skattefria förmåner har därför numera blivit skattepliktiga utan att förmånerna i och för sig blivit värdefullare.

Riksskattenämnden beaktar i olika sammanhang inom ramen för gällande lagstiftning förändringarna i penningvärdet. Nämnden har sålunda vid flera tillfällen höjt de normbelopp som gäller för bl. a. beräkning av värdet av bilförmån samt avdrag för bilkostnader och ökade levnadskostnader. Även om riksskattenämnden inte har möjlighet att självständigt höja intäktsgrensarna för arbetsgivares uppgiftsskyldighet, kan dock nämnden, om den med hänsyn till hittills vunna erfarenheter av lagstiftningen anser det påkallat, i framställning till Kungl. Maj:t aktualisera en sådan författningsändring som motionärerna åsyftar.

Avslutningsvis vill utskottet erinra om att 1965 års riksdag anhållit om utredning beträffande samordning och förenkling av den uppgifts- och uppbördsskyldighet som av det allmänna åläggs arbetsgivare (ABU 30, rskr 261). Chefen för finansdepartementet har i prop. 1967:130 med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen m. m. uttalat att förslagen i propositionen givetvis utformats med beaktande av synpunkten att arbetsgivarnas medverkan i uppbördssystemet bör underlättas i görligaste mån. Den av riksdagen begärda utredningen hade emellertid enligt departementschefens mening en vidare syftning och han avsåg därför att snarast efter övergången till ADB-systemet begära bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för utredningen. Enligt vad utskottet under hand erfarit kan denna väntas bli tillsatt under innevarande år. Det i motionerna framförda önskemålet är således i viss mån tillgodosett. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionerna I: 257 och II: 328.

Stockholm den 27 februari 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson (s),
fröken Ranmark (s), herrar Stefanson (fp), Wårnberg (s), Tage Johansson
(s), Lundström (fp) och Fålldin (cp); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Brandt (s),
Allard (s), Gustafson i Göteborg (fp), Vigelsbo (ep), Andersson i Essvik
(s), fru Nettelbrandt (fp), herr Eriksson i Bäckmora (cp), fru Holmqvist
(s) och herr Nyström (s).

Reservation

av herr *Magnusson* i Borås (h).